هەڵمەتێکی دیکەی
بە عەرەبکردنی کوردستان

جەوهەر نامیق سالم

لە ریپۆرتاژێکی ژمارەی رابردووی هەفتەنامەی (رووداو)دا، لەژێر ناونیشانی (داماك ئاوەدانییە یان مەترسی) ئاماژە بەچەند رستەیەك لە لێدوانی ئێمە بۆ هەفتەنامەی ناوبراو کراوە، سەبارەت بە گرێبەستەکەی حکومەتی هەرێمی کوردستان لەگەڵ کۆمپانیای (داماك)ی ئیماراتی.

شێوەی هەڵبژاردنی پچڕ پچڕی لێدوانەکەمان بەپێی خواستی ریپۆرتاژەکە، هەندێ لە دیدوبۆچوونەکانی ئێمەی لاواز کردووەو وەکو پێویست مەبەستیان نەپێکاوە، بۆیە بەپێویستی دەزانین دیدو هەڵوێستی خۆمان سەبارەت بەو گرێبەستە بە وردی روونبکەینەوە، لەگەڵ چەند تێبینییەك لەسەر هەندێ لایەنی خودی ئەو ریپۆرتاژە.

پێشەکی بەشبەحاڵی خۆم بەگەرمی پێشوازی لە هەموو پرۆژەیەکی وەبەرهێنانی گشتی و کەرتی تایبەت دەکەم، چ راستەوخۆ حکومەتی هەرێمی کوردستان یان کۆمپانیا بیانییەکان ئەنجامی بدەن. هاوکاری و کارئاسانی بۆ کەرتی تایبەت یەکێکە لە ئەرکە سەرەکییەکانی حکومەتی هەرێمی کوردستان و، بنەمای بنیاتنانەوە و گەشەپێدانی ولاتەکەمان و، یەك لە خەسڵەتەکانی سیاسەتی ئابووری و دارایی هاوچەرخەو هاندان و پشتگیری کۆمەڵگاشی گەرەکە، وەلێ وەکو پێشینان وتوویانە (هەموو شت بە خوێ و خوێش بەمیقدار). هەر لەم روانگەیەوە:

1 -هەر حکومەتێك لە دونیا بچووك یان گەورە، دەبێت بەرنامە و پلانێکی چەند قۆناخەی هەبێت (کورت و مامناوەندی و درێژخایەن)، بۆ گشت بوارەکان، یەك لە بنەما هەرە گرنگەکانی بەرنامەو پلانی وا، دیاریکردنی پێداویستی قۆناخەکان و ئەولەویات و تواناکان و تایبەتمەندیی ولاتە.

2 -بەرنامەو پلانێکی وا، پێش گەڵاڵەکردنی کۆتایی دەبێت ئاشکراو روون بێت و لەرێگای دامودەزگا پەیوەندیدارەکان و ناوەندەکانی لێکۆڵینەوە و تۆژینەوە و پسپۆڕان..تاد، بە تێروتەسەلی شەن وکەو بکرێت و، لە کەناڵەکانی میدیاوە خەڵکی ولاتی پێ هۆشیار و ئاگەدار بکرێت و، دواتر بە فەرمی رابگەیێندرێ و پرسینەوەی لەدواوە بێت.

3 -لە ولاتێکی وەکو باشووری کوردستان، کە دەسەڵاتی ناوەند لە مێژە بە بەرنامە ژێرخانی ئابووری و کۆمەڵایەتی و، قەوارەی نەتەوەیی تێکوپێکداوە، دەبێت یەك لە ئەولەویاتی سیاسەتی حکومەتی هەرێمی کوردستان کارکردن بێت بۆ راستکردنەوەی ئەو دیاردەیە.

ئەوەی رەچاو دەکرێت لەم میانەدا، نەبوونی سیاسەتێکی ئابووری و داراییە، هەروەها نەبوونی بەرنامە و پلانێکی تۆکمەو روونە، کە ئەولەویات و پێداویستی خەڵکی کوردستانی بەروون و ئاشکرا تێدابێت، بەتایبەتی ویستی چین و توێژە هەژارەکان کە زیاتر لە 95% ی ئەم کۆمەڵگایەن و راستەوخۆ تەرخانکراو بێت بۆ بووژانەوەی ژێرخانی ئابووری و گەشەپێدانی کەرتە گرنگەکان بە تایبەتی کشتوکاڵ و پیشەسازی و خزمەتگوزاری.

قۆرخکردنی دەسەڵاتی سیاسی و بودجەو ئیمکانیاتی حکومەت و ئاراستەکردنی بەرەو ئیحتیکارکردنی بوارەکانی ئابووری و خزمەتگوزاری لەلایەن نوخبەو، هەراجکردن و تێکدانی کارخانەکان و تەرکیزکردن لەسەر کەرتی مقاوەلات و عەقارات بەناوی بازاڕی ئازاد، هەڵپە هەڵپێکی ئولترا لیبراڵ و فەوزەویی، کە دەرئەنجامەکانیشی هەر لەئێستاوە روونە: بایەخنەدان بەکەرتە بنەڕەتییەکان، پەراوێزکردنی رۆڵی حکومەت لەبواری خزمەتگوزاری و بنیاتنانەوە، نەبوونی ئەولەویات و گرانی، هەڵاوسانی ئابووری، دەستبەسەرداگرتنی زەوی و زاری گشتی و تایبەتی و، مانەوەی کۆمەڵگای ئیستهیلاکی و نەك گۆڕینی بەرەو کۆمەڵگایەکی بەرهەمهێنەر. ئەمانەو چەندین دیاردەی دیکە، جۆرە بازدان و خەتکێشانە بەسەر قۆناخێکی پێویست لەرەوتی کۆمەڵایەتی و سیاسی ولاتەکەمان و، لاساییکردنەوەی بەهەڵەی چەند ولاتێکی فرە ئیمکانیات و سەربەخۆو پێشکەوتووە.

چ ئیدارەیەکی سەر ئەم زەمینە بەدەر لە ئیدارەی ئەم هەرێمە لەکۆی گشتی کەمتر لە چوار ملیۆنی دانیشتوانی (1.2) ملیۆن مووچەخۆر بێت و زۆربەی هەرە زۆریشیان کارنەکەن و لەرێگەی چەند کۆمپانیایەکی تایبەتەوە ئیستیرادی هێزی کار بکات! لەوەش

زیاتر هێشتا خاوەن دوو بنكەی بڕیارەو دوو گیرفان و دوو دیدوبۆچوون، حكومەتێكی پەنجا بەپەنجا، لەوەش زیاتر پارچەیەك لە وڵاتێكی داگیركراوە لەگەڵ كۆمەڵێك گیروگرفت لەگەڵ ناوەند.
ئەگەر تاكو قۆناخی پێش رزگاری و داگیركردنی عێراق، بوونی بەرنامەو نەخشەو سیاسەتێكی ئابووری زۆر بەهەند وەرنەگیرابێت، ئەوە لەدوای ئەو قۆناخە بووەتە پێویستییەكی حەتمی و ئیدی ناكرێت پشتگوێ بخرێت، بەتایبەتی ئەمڕۆ ئەم سێ پارێزگایە كە پێی ئێژن (هەرێمی كوردستان) خاوەن بودجەیەكی وەهایە، كە زۆرترە لەدەیان وڵات كە بە پانتایی و دانیشتووان چەندین جار لەم هەرێمە گەورەترن و، زۆربەی بوارەكانی خزمەتگوزاری و ژیانیان لە ئێمە باشترە.
ئێمە ناڵێین هیچ نەكراوە یان ئەوەی كراوە خەتێكی بەسەردا بكێشین، بە پێچەوانەوە پرۆژەو شتی باش كراوە، شانبەشانی ئەوانەش هەندێ پرۆژەی بەناو وەبەرهێنان ئەنجامدراوە، نە ژێرخانی ئابووری وڵاتەكەمان باشتر دەكەن و نە دەیبووژێنێتەوە.
بیناسازی و (شاری خەونەكان) و (ئاوایی ئینگلیزی و ئەمریكی و ئیتالی وئەڵمانی)، باری خەڵكی هەژارو كەم دەرامەت وگەنج ولاوی تازە پێگەیشتووی بێ خانوو بەرەی تەیراوە وپۆتیناوە وبنەسڵاوە و كەسنەزان دارەتوو و شاوێس وگشت ناوچەكانی دیكە چارەسەر ناكات . بوونی زیاتر لە (1.2) ملیۆن كارمەند وموچەخۆر، وایكردووە ئەو جۆرە پرۆژانە سوودێكی ئەوتۆیان نەبێ بۆ كێشەی بێكاری و (سوڕانەوەی سەرمایە= دوران رأس المال) و پارەی نەختینە لە نێو ئەم هەرێمەدا، بە پێچەوانەوە بە پشت بەستن بە كۆمپانیا و هێزی كاری بێگانە پارەیەكی زۆری ئەم هەرێمە دەچێتە دەرەوە، چ بۆخەرجی كەرەستەكانی بیناسازی و، چ وەكو سوود و كرێ .
دڵنیام لەوەی، (شاری خەونەكان) و (شوقەكانی بەناو زەكەریا و ئەو هەموو ئاواییە مۆدێرنانە، لە ئەولەویاتی خەڵكە هەژار و كەم دەرماتەكەی شاری هەولێر نییە و، كێشەی نیشتەجێبوونیان چارەسەر ناكات. لە گەڵ ئەوەش ئەو پرۆژانە بەراورد ناكرێن لەگەلا ئەوەی (داماك) ی عەرەبی كە هەر لە سەرەتاوە هەوڵدەدرێت وەك پرۆژەیەكی ستراتیژی نیشانبدرێ.
گرێبەستی حكومەتی هەرێمی كوردستان لە گەڵ كۆمپانیای (داماك) ی ئیماراتی عەرەبی، كە بە پرۆژەی ستراتیجی (تارین هیلز) پێناسە دەكرێت و، هەر وەكو لەمۆڵەتی دەستەی وەبەرهێناندا هاتووە لە نێوان هەولێر و پیرمام زەویەكی بە پانتایی 16ملیۆن و 300 هەزار مەتری دووجای بۆ تەرخانكراوە بە خۆڕایی .
ئاشكرایە سەرانی ئیماراتی عەرەبی كاتی خۆی و هەندێكیشیان تاكو ئێستاش بە دۆست و پاڵشتی سەدام و حەوێنەرەوەی دارودەستە لە ناوچووەكەی ناسراون.
تاكو ئێستا ئەم گرێبەستە وەك گرێبەستەكانی بواری نەوت، ناوەڕۆكەكەی ڕانەگەیێندراوەو،بەدەر لە چەند كەسێك، كەس ئاگای لە ناوەڕۆكی نییە!
ئەم پرۆژەیە كە بە ستراتیجی وسفیدەكەن، تاكو ئێستا بە شێوەیەكی یەكلاكەرەوە وفەرمی نەگوتراوە بودجەكەی چەندە*. هێرش موحەڕەم دەڵێت: مۆڵەتی6 ملیار دۆلاری پێدراوە و،ئامادەن 13 ملیار دۆلار خەرج بكەن .كەچی نەوزاد هادی، پارێزگاری هەولێر دەڵێت: 4 ملیار دۆلار و ئامادەن تاكو 15 ملیار دۆلاری لێ خەرج بكەن. ئەم جۆرە زانیاریانە پرسیار و گومان دروست دەكەن.
بە پێی یاسا وەربەرهێنانە شازەكەی هەرێمی كوردستان ژمارە 4ی ساڵی 2006 :
1 -حكومەتی هەرێمی كوردستان پارچە زەوییەكی كشتوكاڵی نێوان(هەولێر ـ مەسیف) بە پانتایی 16.3 ملیۆن مەتر دووجا = (16.3) كم دوجا +(3) مەتری دوجا تریش بۆ پرۆژەكە زیاد دەكرێ و، هەرهەمووی لەسەر ناوی كۆمپانیای (داماك)ی ئیماراتی تاپۆ دەكرێت . دوور نییە ئەم پارچە زەوییە لەسەر دورگەیەكی نەوتیش بێت بە حوكمی نزیكبوونی لە یەكێك لە كێڵگە نەوتییە گەورەكانی ناوچەكە، نەك هەر ئەمە بەڵكو :
-مافی (داماك)ی عەرەبییە خانوو و زەوی بفرۆشێت و تاپۆبكات و بەكرێ بدات،بەپێی برگەی 10 ی ماددەی4 یاسای وەبەرهێنان.
- سەرەڕای ئەوەی حكومەتی هەرێمی كوردستان ئەم (16.3) ملیۆن مەتر دوجایەی ئەو زەوییە ستراتیجییە، بێ بەرامبەر بۆ هەتا هەتا لەسەر كۆمپانیای (داماك)ی عەرەبی تاپۆ دەكات، لە سەر بودجەی حكومەتی كوردستانیش،شەقام تایبەتی لە هەر سێ لاوەو، ئاو و ئاوەڕۆ و كارەبا و گەیاندن و خزمەتگوزارییەكانی دیكەی بۆ دابین دەكرێ. دوور نییە ئەم خەرجییانەش سەدان ملیون دۆلار بن .

1. هەر بەپێی ئەو یاسا (شازە)ی وەبەرهێنانی هەرێمی كوردستان، كۆمپانیای (داماك):
• بەلای كەمەوە بۆ (10) ساڵ لە گشت باج ورسوماتێك دەبەخشرێت، هەروەها لە گشت باج رسووماتی هاوردەكانی پرۆژەكەو گشت مەرجەكانی مۆڵەت بەدەستهێنانی هاوردن (اجازە الاستیراد) دەبەخشرێ.(ماددەی پێنجەم ـ یەكەم و، دووەم)ی هەمان یاسا.
• بۆ هەر فراوانكردنەوەیەك وگەشەپێدانێكی پرۆژەكە پاش تەواوبوونیشی هەمان ئەو لێبوردنانە و كارئاسانیانەی بۆ دەكرێت بەپێی یاسا.
• بەپێی برگە(شەش)ی ماددەی (پێنج)ی هەمان یاسا، مافی ڕەوای كۆمپانیای (داماك)ی دەوڵەتی ئیمارتە،گشت پێداویستیەكانی لە دەرەوەی هەرێمی كوردستانەوە بهێنێ، لەنێو ئەوانە(هێزی كار) بەهەموو بەشەكانیەوە.

2. بەپێی ئەو گرێبەستەی نێوان حکومەتی هەرێمی کوردستان و کۆمپانیای (داماك) گوایە زیاتر لە (8) هەزار ڤێلاو (6) هەزار شوقەی (لۆکس)و چەندین جێگای نیشتەجێکردنی دیکەی تێدا دروستدەکرێت، جگە لە هوتێل و جێگای رابواردن و،خەستەخانە و مزگەوت و قوتابخانە لەباخچەی ساوایانی منداڵان تاکو زانکۆ و، لەسەر سیستێمی (ئیماراتی عەرەبی). ئەگەر وابێت نابێت مەزندەی ئەوە بکەین کە کۆمپانیایەکی عەرەبی دەستپێشخەری وتنەوەی وانەی کوردی و کلتور و زمانی کوردی بکات لەوڵاتێك کە زمان وکلتورەکەی لە مەترسیدایە.

3. وڵاتێك وەکو وڵاتەکەی ئێمە، بەپێی دەستوور پارچەیەکە لە وڵاتێکی عەرەب،کەپێی ئێژن (کۆماری عێراق)، بۆ یەك سەدە دەچێت بە ئێستایشەوە، نەك هەر کێشەی کوردی چارەسەر نەکردووە، بەڵکو پرۆسەی بەعەرەبکردنی خاك وگۆڕینی قەوارەی نەتەوایەتی لە لایەن دەسەڵاتی ناوەندی بەغداوە وەکو توخمێکی رەگەزپەرست وتایفەگەری و شۆڤینی وفاشیست تاکو ئاستی تاوانی جینۆسایدی ئەنجامداوە، پرۆسەکە هێشتا بەردەوامەو، دەسەڵاتی ئێستای ناوەند، کە سەرۆك کۆماری کوردە، جێگری سەرۆك وەزیرانی کوردە، وەزیری دەرەوەی کوردە، سوپا سالاری کوردە، دووهەم لیستی پەرلەمانەکەی لیستی کوردە، زیاتر لە 15 وەزیرو جێگری وەزیر لەگەڵ دەیان بەرزە لێپرسراوی هەمەچەشنەی دیکەی کوردە، حکومەتی هەرێمی کوردستان بە گەرمی هاوکارو پشتگیری لێدەکات، کەچی ئەم دەسەڵاتە ئامادە نییە ناوچە تەعریبکراوەکان بگەڕێنێتەوە سەر هەرێمی کوردستان، نەك هەر ئەوە، بەڵکو رەفزی ئەوەش دەکات کە داوای لێبووردن لە خەڵکی کوردستان بکات، سەبارەت بە تاوانەکانی ئەنفال وهەڵەبجە کە دادگا و پەرلەمانەکەی خۆیان بە تاوانی جینۆساید ودژی مروڤایەتی لە قەڵەمی داوەو، تاکو ئێستا تاوانبارانی وەکو (عەلی کیمیایی و سوڵتان هاشم و تکریتی) کە حوکمی سێدارەیان دەرەجەی قەتعی وەرگرتوە، تەسلیم بە لایەنی پەیوەندار ناکەن بۆ ئەوەی بگەنە سزای خۆیان.

بۆیە هەر پرۆژەیەکی ئابووری یان خزمەتگوزاری لێکدانەوەیەکی وردی گەرەگە، بەتایبەتی رەچاوکردنی ئەو واقیعە تاڵە و مەترسییەکانی ئایندە، پێچەوانەکەش دوور نییە هەڵەیەکی گەورەبێت و یارییەك بێت بە ئاگر.

(تەملیك) کردنی پارچە زەوییەکی کشوکاڵی بە پانتایی (16.3) ملێون مەتری دووجا بۆ کۆمپانیایەکی عەرەبی، واتە دروستکردنی (20) میرنشینی وەکو میرنشینی (موناکۆ)، یان تەملیککردنی (20) شاری وەکو (هۆنگ کۆنگ) کە موڵکی عەرەب بن لە خاکی کوردستان، واتە دروستکردنی نزیکەی (20) میرنشینی عەرەبی لەسەر خاکی کوردستان.!

مافی خەڵکی کوردستانە لەپاش نزیکەی یەك سەدە لە سیاسەتی جینۆساید وئەنفال وکاولکردنی کوردستان وتەعریبکردنی بەزۆر لەلایەن دەسەڵاتی ناوەندی بەغدا وەکو حکومەتێکی عەرەبی و بەهاوکاری و پشتگیری و، دووریش نییە هاندانی چەند وڵاتێکی عەرەبیش، لەوانە

هەندێ لە وڵاتانی (کەنداو) و، بەردەوامبوونی پرۆسەکە بە عەمەلی تاکو ئێستا و، رێبازی جێبەجێکردنی ماددەی(140) و هەڵوێستی ئەمریکا و یوئێن و لایەنەکانی هاوپەیمانی کوردستان لە عێراقی هیوا وئاشتی ئێستا، دەڵێم مافی خەڵکی کوردستانە لەو واقیعەدا بەگومانەوە تەماشای ئەم جۆرە پرۆژانە بکات.

بەشبەحاڵی خۆم داوا دەکەم لە سەرکردایەتی کوردستان سنوورێك دانێت بۆ ئەم پاشاگەردانییەو، چیدی چارەنووسی ئەم گەلە نەخاتە مەترسیەوە بەبڕیار و یاسای پەرلەمان کە بەداخەوە خەریکن دەیکەنە پەرلەمانی (پەسندکەر) نەك (بڕیاردەر)و نەخشەو ئۆینی پرۆسەی تەعریبێکی دیکەمان بۆ دادەنێنن.

هەڵگرتنی ئەم مەترسیە ئاسانەو یەك بڕیاری دەوێت، ئەویش هەڵوەشانەوەی (تەملیك)کردنی خاك و زەویوزاری کوردستان لەسەر بێگانە، بەناوی پرۆژەی ستراتیجی، واتە هەڵوەشانەوەی بڕگەی (سێیەم)ی ماددەی (چوار)ی یاسای وەبەرهێنانی کوردستان ژمارە(4)ی ساڵی 2006 و، ئەومادده و بڕگانە کە پەیوەنداره بەم پرنسیپەوە). دەکرێت حکومەتی کوردستانیش وەك هەر حکومەتێکی ئەم سەرزەوییە مافی بەکارهێنانی زەویوزار بداتە بێگانە بۆ نموونە بۆ ماوەیەکی دیاریکراو ئەگەر بەراستی پێویست و ستراتیجی بوو.

ئەو پاساوە لەجێگای خۆیدا نییە کە دەڵێت ئەگەر زەوی تەملیك نەکرێت بۆ بێگانە ئەوە نایەن بۆ کوردستان وپارەی خۆیان خەرج ناکەن، یان دەبێت تەشویق بکرێن. جارێ :

- خەڵکی ئێمە کێشەی وجودو سنووری هەیەو تاکو ئێستا چارەسەرنەکراوەو تەوژمی شۆڤینیزم لەحاڵەتی هەڵچووندایە. هەرهیچ نەبێت ئا لەم قۆناخەدا دەبێت رەچاوی ئەو گرفتانە بکرێت وخاکی کوردستان نەدرێت بە بەرژەوەندیەك کە لە رووی ستراتیجی نەتەوایەتیەوە هەڕەشە لە بوونی کورد وخاکی کوردستان بکات.
- بەپێی ئەم گرێبەستە دەبێت کۆمپانیای (داماك) ساڵانە بڕی (600) یان (400) ملیۆن دۆلار و بۆ ماوەی(10) ساڵ لەسەر خاکێك کە بەبێ بەرامبەر بووەتە موڵکی و بەدەیان ملیۆن دولار کارئاسانی دیکەی بۆ دەکرێت، خەرج بکات لە کاتێکدا:

1. خودی حکومەتی هەرێمی کوردستان لە توانایدایە ئەگەر پرۆژەی وا بەڕاستی ستراتیجی لە ئەولەویاتیدا بێت، ئەنجام بدات.

بودجەی حکومەتی هەرێمی کوردستان، ئەمساڵ وەکو دیاریکراوە تاکو کۆتایی مانگی حوزەیران زیاتر لە(10) ملیار دۆلار دەبێت و، مەزەندە دەکریت ئەگەر نرخی نەوت تاکو کۆتایی ساڵی 2008 وا بڕوات و قەبارەی وەبەرهێنانیش وا روو لە زیاد بوون بکات، ئەوە دوور نییە خۆی لە سنووری (20) ملیار دۆلار بدات. ئەگەر ساڵانە (1-2) ملیار دۆلار لەو بودجەیە وەلاوە بنرێت بۆ ئەم پرۆژانە

باشترو دوور لەهەر مەترسیەکی دەرەکی ئەنجام دەدرێت، خاکی خۆمان بۆ خۆمان دەبێت و بەمەرج و شێوە وشێوازی خۆمان دروست دەکرێت و بەڕێوەدەچێت و کەرتی خۆماڵی تایبەت و سەرمایەداری کوردی نیشتمانپەروەر سوودمەند و باوەڕی بەخۆی دەبێت، سەرمایەو بنمایەکەش هەر لە وڵات دەبێت وەلی:

2. بۆ ئێستا ولەم قۆناخە، پرۆژەی وا لە ئەولەویاتی بەرنامەی حکومەتی هەرێمی کوردستاندا بێت؟.

دروستکردنی چەند کۆمەڵگایەکی وەها کە دوور نییە لە ئایندەدا ببێتە (مستەوتەنە)یەکی عەرەبی لە پشت هەولێرو، نیازیش وایە هەمان شت لە (سلێمانی) ودوور نییە دواتر لە (دهۆك) یش ئەنجام بدرێت، بۆیە حەق بە ئێمە دەدات مەزەندەی ئەوەبکەین کە دوور نییە لە پاشەرۆژدا هەر هەموو ئەمانە ببنە سەرەڕمی هەڵمەتێکی دیکەی بە عەرەبکردنی کوردستان، یان بیانوویەك بێت بۆ ئەوە.

تۆ بڵێی هەژارانی باداوەو تەیراوە، پۆتیناوە و بنەسلاوەو شاوێس و دارەتوو وکەسنەزان و سەروەرانی شاری هەولێر، کە زیاتر لە(95%) خەڵکەکەی هەژار و کەمدەرامەتە، پێویستیان بەوەبێت پارچەیەك لەخاکی باوباپیرانی بەپانتاییی (20) (مۆناکۆ) و (20) (هۆنگ کۆنگ) ببێتە موڵکی عەرەب بێ بەرامبەر وئازادبن لەوەی چی لێدەکەن؟

3. بەپێی زانیاریەکانی دەستەی وەبەرهێنان پرۆژە ستراتیجیەکەی (داماك) لە سنووری (20) هەزار شوقەی لوکس وڤێلا و شالیەمۆڵ و هوتێل ئەگەر نیوەشی ببێتە موڵکی عەرەب ئەوە دەکرێت مەزەندەی لەسنووری (10) هەزار خێزان بکرێت، هەر خێزانێك (5) کەس بن ئەوە (50) هەزار کەس، جگە لە مەزەندەکردنی ژمارەیەکی زۆری کارمەندی عەرەب و غەیرە کورد.

کاتی خۆی (حەویجە) گوندێك بوو، حکومەتی یاسین هاشمی لەدوای ساڵی 1932 چەند سەد خێزانێکی عەرەبی نیشتەجێ کرد، ئێستا قەزایەکە. (قەراج)ی هەولێر بە چەند ماڵێکی عەرەب دەستی پێکرد ئێستا ناحیەیەو (دیمیستورا)یش رازی نییە بگەڕێتەوە سەر هەرێمی کوردستان، تەعریبچیەکانی پێش ساڵی 1968، ئێستا بوونەتە ئەمری واقیع ولایەنی فەرمی کوردستان نازناوی (عەرەبی رەسەن) ی لێناون، ئەمانەو شتی دیکەش گەواهی ئەوە دەدەن کە کێشەی تەعریبی کوردستان لە سەرەتاوە بە چەند خێزانێك دەستی پێکردووە.

پارێزگاری هەولێر نیشتەجێبوونی (2000) خێزانی عەرەب لە هەولێر بە مەترسی لەسەر کوردستانیەتی هەولێر لە قەڵەم نادات. جا ئەگەر ئەمرۆ بیر لەنیشتەجێبوونی (2000) خێزانی عەرەب نەکەینەوە لە هەولێر و سبەی ئەوەندەش لە بێخاڵ وشەقلاوەو لە سلێمانی و ئەحمەد ئاوەو ئەزمەڕ یان دهۆك و سەرسەنگ کە بوو بە ئەمری واقیع ئیدی پارەوپول و قومارخانەو جێگای سەفاهەتەکان دادمان نادەن. ئەوەی ئەمرۆ خەمی سبەی نەخوات بە پەرۆشی ئەمرۆو دوارۆژی وڵاتەکەشیەوە نایەت، بەتایبەتی ئەگەر هاتوو وڵاتەکەت دەست بەیەخە بێت لەگەڵ سیاسەتی گۆڕینی قەوارەی نەتەوایەتی، ئەوانەی کە خوێن و زەحمەت و قوربانییان داوە بۆ بەربەرەکانی و راگرتنی ئەوپرۆسەیە هەست بەمەترسییەکانی دەکەن، ئەوانەی لەسەر سفرەی حازر تەراتێن بە خاك و سەروەت و سامانی ئەم وڵاتە دەکەن، دوور نییە ئاخر شت بەخەیاڵیاندا بێت ئەم جۆرە مەترسیانە بێت. پارەو سەرمایە نەباوکی هەیەو نەدایك، نەوڵات و نەئاین و نەئینتیما.

4. تەعریب تەنیا هەڵگرتنی کورد نییەو عەرەب لەجێگای دانرێت، بەڵکو چاندنی عەرەبیشە لەناوجەرگەی کوردستان، ئەمە بۆچوونێکی نەك تەنیا هەڵەو پاساودانی جۆرەکانی دیکەی تەعریبە، بەڵکو رێگاخۆشکردنە بۆ پرۆسەیەکی دیکەی تەعریب و، نابێت لە ئاستیدا مرۆڤ بێدەنگ بێت. لە تەمەنی ئێمە چەندین ناوچەی کوردستان بێ ئەوەی کوردی لێدەرکرێت بەعەرەب چاندرا و ئەمرۆ بووەتە واقعێك، هەروەکو گوتمان وا (کورد) خۆی بەعەرەبی رەسەن پێناسەیان دەکات واتە هاووڵاتی رەسەنی کوردستان.

5. ئەوانەی کە پێیانوایە تەشویقی وەبەرهێن بەمشێوەیە دەبێت کە لەگەڵ کۆمپانیای (داماك)ی عەرەبی کراوە، یان نەزانن یان کورتبین و بێخەمن. با هەندێ بە وردی و بەژمارە حیسابێکی ئەم وەبەرهێنانەی کۆمپانیای(داماك)ی عەرەبی بکەین:

1. کۆمپانیاکە وەکو سەرمایەی وەبەرهێن لەنێوان (4-6) ملیار دۆلار خەرج دەکات لە ماوەی (10) ساڵ و بە دوو قۆناخ، واتە قۆناخی یەکەم (5) ساڵەو لەو (5) ساڵە(2-3) ملیار دۆلار خەر ج دەکات، واتە ساڵانە لەنێوان (400ـ 600) ملیۆن دۆلار.

2. بەرامبەری ئەمە، حکومەتی هەرێمی کوردستان، پارچە زەویەکی بە خۆڕایی تەملیکی (داماك) کردووە، کەرووبەرەکەی (16) ملیۆن و (300) هەزار مەتری دووجایە، هەروەها (3) هەزار مەتر دووجای تریش، واتە لە سنووری (16.5) ملیۆن مەتری دووجا.

3. ئەگەر هەر لەئێستاوە نەبێت، ئەوە دوور نییە پاش (5) ساڵ نرخی یەك مەتری دووجای ئەو زەوییە بەلای کەمەوە بگاتە (1000) دۆلار .(16.5ملیۆن مەتری دووجا) جاران (1000) دۆلار = 16303000000 دۆلار = لە سنووری(16.3) ملیار دۆلار. واتە کۆمپانیای (داماك) بە خەرجکردنی (2-3) ملیار دۆلار لەماوەی (5) ساڵ دەستکەوتی تەنها لە زەوییەکەی (16.3) ملیارە، واتە رێژەی سوودی لەسنووری (825%) ئەگەر نرخی خانووبەرەو هوتیل ..تاد بخرێتەسەری ئەوە چەند ئەوەندەی دیکە زیاددەکات! خۆ ئەگەر حیسابی (10) کە بکەین بەتەواوبوونی پرۆژەکە، ئەوە دوور نییە تەنها نرخی زەویەکە دوو سێ جار بەرزتر بێتەوە. (داماك) ی عەرەبی بەخەرجکردنی (4ـ 6) ملیار دۆلار لە ماوەی (10) ساڵ دوور نییە تەنها نرخی زەوییە تاپۆکراوەکەی خۆی لە سنووری (50) ملیار دۆلار بدات، جگە لەو هەموو شوقە و ڤێلا و هوتێل . تاد. واتە دوور نییە رێژەی سوود خۆی لە (2000%) بدات .

با دەزگای وەبەرهێنان و پارێزگاری هەولێر پێمان بێژن، لەکام وڵات قازانجی وەبەرهێنان بەم شێوەیەیە، تۆ بڵێی لە (دوبەی و ئیمارات) کە زۆر موعجیبین پێیان، کار بەدەستانیان دەرگای فەرهوودی وا والابکەن بۆ خەڵکی بێگانە؟ جگە لەمانە هەرهەمووی، ئەوانەی شارەزاییان هەیە لە بازاڕی وەبەرهێنانی ئابووری دەزانن:

1 -بەم گرێبەستە پێش هەموو شت (داماك) لەرێگای پرۆژەیەکی وەها لە ئێستاوە سەهم وسەنەداتی لە بۆرسەو بازاڕی بیناسازی و دارایی روو لە بەرزبوونەوە دەکات.

2 -متمانەی زیاتری پێدەکرێت و دوور نییە دەروازیەك بێت بۆ دەسکەوتی دیکە.

3 -هەر کەموکوڕییەکی دارایی هەبێت بە زەماناتی ئەم (16.3) ملیۆن مەتری دووجای زەوی بازرگانی و ئەو پرۆژەیە کە ریکلامی بۆ دەکات، دادەپۆشێت.

4 -دەتوانێت خودی پرۆژەکە و دەسکەوتەکەی (تارین هێلز) بکاتە گەرەنتیەك بۆ پەیداکردنی سەرمایەی تازە.

5 -وەکو (مستوطنة) یەکی عەرەبی لەسەر خاکی کوردستانێك کە هێشتا لەژێر پرۆسەی تەعریبدایە دەرگایەکی کراوەیە بۆ پشتگیری و هەماهەنگی گشت ئەوانەی کە هاوکارو پشتگیری بە عەرەبکردنی کوردستانن و، ئەم خاکە بە خاکی عەرەب دەزانن . ئەگەر ئەمڕۆیش نەکرێت رۆژێك دێت پەنای بۆ دەبن . یان هەر چ نەبێت مەترسی و ئەگەرێکە.

بە کورتی و بەکوردی :

- پشتگیری وهاوکاری کەرتی تایبەت، راکێشانی سەرمایی بیانی بۆ کوردستان باش وگرنگ وپێویستە.
- یاسای وەبەرهێنانی کوردستان ژمارە (4) ی ساڵی 2006 شتی باشی تێدایە. (تەملیککردن) و مافی تەملیککردنی خاکی کوردستان بۆ بێگانە، لە بارودۆخی ئەمڕۆی باشووری کوردستان بەو هەموو ئاسانکارییەوە مەترسیدارە، ئەو دەسەڵاتە کە دراوە بەهەیئەتێکی بەناو (وەبەرهێنان) کە بریتین لە پێنج شەش کەس، سەبارەت بە تەسەرڕوفکردنیان بە زەویزاری کشتوکاڵی و ئەوانەی سنووری شارەوانییەکان و، زەویزاری کشتوکاڵی دیکەو موڵکی گشتی وتایبەت، دەسەڵاتێکی رەهای کەم وێنەیە و پێداچوونەوەیەکی دەوێت.. ئومێدەوارین حکومەت و پەرلەمانی کوردستان بە زووترین کات چاوێك بە یاساکەدا بخشێننەوە و،چ مەجال نەدرێت بەناوی (وەبەرهێنان) زەویزاری کشتوکاڵی وشارەوانی شارو شاروچکەکانمان بۆ پرۆژەی سەر کاغەز وەکو (کارخانەی دروستکردنی فرۆکەی مەدەنی هەولێر) یان پرۆژەی وەکو ئەمەی (داماك) ی عەرەبی مەترسیدار، زەوتنەکرێت.